

НПК Господарського кодексу України.

Станом на 5 вересня 2017 року.

В данном научно-практическом комментарии на основе научного анализа действующего Хозяйственного кодекса Украины и обобщение правоприменительной практики, в частности по решению судами хозяйственных споров приводится постатейное толкование его положений, определяющих основные принципы хозяйствования в Украине и регулирует хозяйственные отношения, возникающие в процессе организации и осуществления хозяйственной деятельности между субъектами хозяйствования, а также между этими субъектами и другими участниками отношений в сфере хозяйствования.

Издание рассчитано на адвокатов, юрисконсультов, работников судебных и правоохранительных органов, а также научных работников, преподавателей, аспирантов и студентов юридических и экономических учебных заведений.

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ
КОМЕНТАР
ГОСПОДАРСЬКОГО
КОДЕКСУ УКРАЇНИ

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора
Грудницької Світлани Миколаївни*

СТАНОМ НА 5 ВЕРЕСНЯ 2017 РОКУ

Київ
«Центр учбової літератури»
2017

УДК 346(477)
ББК 67.404(4Укр)
Н 34

Науково-практичний коментар Господарського кодексу України
Н 34 [текст] / за заг. ред. Грудницької С. М. – К. : «Центр учбової літератури», 2017. – 496 с.

ISBN 978-611-01-0502-6

У даному науково-практичному коментарі на основі наукового аналізу чинного Господарського кодексу України та узагальнення правозастосовної практики, зокрема щодо вирішення судами господарських спорів наводиться постатейне тлумачення його положень, що визначають основні засади господарювання в Україні і регулюють господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання.

Видання розраховане на адвокатів, юрисконсультів, працівників судових і правоохоронних органів, а також науковців, викладачів, аспірантів і студентів юридичних та економічних закладів освіти.

УДК 346(477)
ББК 67.404(4Укр)

ISBN 978-611-01-0502-6

© Центр учбової літератури, 2017.

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

БАРИШНИКОВ Андрій Григорович — к.ю.н., адвокат

БОДНАРЧУК Олег Григорович — д.ю.н., доцент, професор кафедри господарського права та процесу Університету державної фіскальної служби України

БОШИЦЬКИЙ Юрій Ладиславович — д.ю.н., професор, ректор Київського університету права НАН України

БУДЬКО Захар Миколайович — к.ю.н., доцент, адвокат

ВЕРХОВЕЦЬ Анатолій Анатолійович — к.ю.н., заступник Голови Київського апеляційного господарського суду

ГРИГОРЕНКО Анатолій Володимирович — адвокат

ГРИГОРЕНКО Людмила Степанівна — адвокат

ГРУДНИЦЬКА Світлана Миколаївна — д.ю.н., професор, завідувач сектору проблем сприяння розвитку економіко-правових досліджень відділу проблем господарсько-правового забезпечення економічної безпеки держави Інституту економіко-правових досліджень НАН України

ДЕРЕВЯНКО Богдан Володимирович — д.ю.н., професор, професор кафедри цивільно-правових дисциплін та банківського права Української академії банківської справи

ЖУРАВЛЬОВ Дмитро Володимирович — д.ю.н., доцент, перший заступник директора Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України

ІГНАТЕНКО Володимир Васильович — к.ю.н., доцент, адвокат, старший викладач кафедри правознавства факультету історії та права Кіровоградського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка

ІЛЯШКО Олександр Олександрович — к.ю.н., доцент

КАЗМЕРЧУК-ПАЛАЩИНА Наталія Григорівна — к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту організацій Київського економічного інституту менеджменту

ЛЕБЕДЄВА Аліна Володимирівна — к.ю.н., експерт ПРО ООН

ОБУШЕНКО Олександр Миколайович — д.ю.н., професор, проректор Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, підполковник міліції

ПЄТКОВ Сергій Валерійович — д.ю.н., професор, заступник директора з навчальної роботи Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України.

ПРУДИВУС Олег Васильович — к.ю.н., доцент, голова Запорізького окружного адміністративного суду

ТРИПОЛЬСЬКА Маргарита Ігорівна — к.ю.н., доцент, адвокат

ЧИЖМАРЬ Катерина Іванівна — д.ю.н., заслужений юрист України, директор Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції України

ШЕЛУХІН Микола Леонідович — д.ю.н., професор, завідувач кафедри цивільного та господарського права Донецького юридичного інституту

ШКЛЯР Сергій Володимирович — к.ю.н., Заступник міністра юстиції України з питань виконавчої служби, член Ради з питань судової реформи, член науково-консультативної ради при Вищому господарському суді України. Офіційний представник Міжнародної організації правового розвитку

ВСТУП

Перехід економіки України до ринкових відносин вимагає внесення суттєвих змін до чинного законодавства, яке регулює правовідносини у сфері господарської діяльності, удосконалення головних правових засад господарювання в нових економічних умовах. Сучасне господарське законодавство активно розвивається та має за свою основу кодифікований нормативний акт — Господарський кодекс України, положення якого доповнюється та деталізується значною кількістю законодавчих та нормативно-правових актів, які конкретніше розкривають суть та зміст окремих інститутів господарського права.

Законодавче регулювання господарської діяльності сьогодні поширюється на всіх учасників незалежно від їх організаційно-правових форм, майнової основи утворення, видів економічної діяльності, підпорядкованості, особливості управління господарською діяльністю, відносинами з органами державної влади та місцевого самоврядування.

Предметом господарського законодавства є господарські відносини у спеціальному розумінні, тобто відносини між організаціями щодо виробництва і реалізації (поставки, купівлі-продажу, міни) продукції, відносини у капітальному будівництві, відносини у закупівлі сільськогосподарської продукції в аграрних товаровиробників (агropідприємств та фермерських господарств), відносини організацій усіх видів транспорту з клієнтами та між собою, відносини у державному страхуванні, зовнішньоекономічній діяльності, планові та господарсько-процесуальні відносини.

Згідно з цим господарське законодавство являє собою самостійну галузь — систему нормативних актів, правила яких регулюють господарські відносини щодо організації і здійснення господарської діяльності в галузі суспільного виробництва та обігу.

Свого часу, представляючи в парламенті Програму дій уряду, тодішній Прем'єр-міністр України В.А. Ющенко заявляв, зокрема, про необхідність прискорити прийняття Господарського кодексу України.

Як відомо, 16 січня 2003 року були одночасно прийняті два кодекси — Цивільний і Господарський, що стали вагомим внеском у систематизацію національного законодавства. Обидва кодекси введені в дію з 1 січня 2004 року, і надалі Господарський кодекс становить необхідну ланку, важливу складову утвердження суспільного господарського порядку в Україні, реального правопорядку у сфері господарювання.

Зараз, враховуючи неоднозначні політичні, економічні та правові реалії України, є нагальна потреба безумовного, повноцінного врахування та застосування приписів Господарського кодексу в законодавчій, адміністративній та правоохоронній діяльності. А створюючи лише видимість існування цього важливого кодифікаційного акта, марно розраховувати на покращення правового регулювання вітчизняної економіки.

Зміни до Господарського кодексу України торкнулись низки статей, що стосуються управління державними та комунальними підприємствами.

При цьому слід звернути увагу на формування органів управління, новітніх вимог щодо фінансової звітності та вимог щодо її офіційного оприлюднення.

Також інтерес представляють новели, що стосуються порядку здійснення господарської діяльності при виконанні зобов'язань, що мають значний предмет договору, а також носять характер зацікавленості з боку визначених законом осіб.

Отже пропонуємо читачам до вдумливої уваги науково-практичний коментар до цього важливого нормативного акту — Господарського кодексу України.

Видання розраховано перш за все на практикуючих правників-господарників, керівників суб'єктів господарювання, фізичних осіб — підприємців. Посібник стане у нагоді працівникам фіскальних органів, суддям, адвокатам. Також мають бути зацікавлені студенти юридичних факультетів.

ЗМІСТ

Вступ	4
ГОСПОДАРСЬКИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ	5
Розділ 1. Основні засади господарської діяльності	7
Глава 1. Загальні положення	7
Стаття 1. Предмет регулювання	7
Стаття 2. Учасники відносин у сфері господарювання	7
Стаття 3. Господарська діяльність та господарські відносини	8
Стаття 4. Розмежування відносин у сфері господарювання з іншими видами відносин	9
Стаття 5. Конституційні основи правопорядку у сфері господарювання	10
Стаття 6. Загальні принципи господарювання	12
Стаття 7. Нормативно-правове регулювання господарської діяльності	14
Глава 2. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання	15
Стаття 8. Участь держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в господарській діяльності	15
Стаття 9. Форми реалізації державою економічної політики	16
Стаття 10. Основні напрями економічної політики держави	18
Стаття 11. Прогнозування та планування економічного і соціального розвитку	22
Стаття 12. Засоби державного регулювання господарської діяльності	24
Стаття 13. Державне замовлення	25
Стаття 14. Ліцензування, патентування та квотування у господарській діяльності	26
Стаття 15. Технічне регулювання у сфері господарювання	27
Стаття 16. Дотації та інші засоби державної підтримки суб'єктів господарювання	28
Стаття 17. Податки в механізмі державного регулювання господарської діяльності	29
Стаття 18. Обмеження монополізму та сприяння змагальності у сфері господарювання	30
Стаття 19. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю	31
Стаття 20. Захист прав суб'єктів господарювання та споживачів	36
Стаття 21. Об'єднання підприємців	37
Стаття 22. Особливості управління господарською діяльністю у державному секторі економіки	39
Стаття 23. Відносини суб'єктів господарювання з органами місцевого самоврядування	40
Стаття 24. Особливості управління господарською діяльністю у комунальному секторі економіки	42
Глава 3. Обмеження монополізму та захист суб'єктів господарювання і споживачів від недобросовісної конкуренції	43
Стаття 25. Конкуренція у сфері господарювання	43
Стаття 26. Обмеження конкуренції	44
Стаття 27. Обмеження монополізму в економіці	45
Стаття 28. Природні монополії	46
Стаття 29. Зловживання монопольним становищем на ринку	47
Стаття 30. Неправомірні угоди між суб'єктами господарювання	49
Стаття 31. Дискримінація суб'єктів господарювання	50
Стаття 32. Недобросовісна конкуренція	51
Стаття 33. Неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання	52
Стаття 34. Створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції	54
Стаття 35. Досягнення неправомірних переваг у конкуренції	56
Стаття 36. Неправомірне збирання, розголошення та використання відомостей, що є комерційною таємницею	56
Стаття 37. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію	57
Стаття 38. Правила професійної етики у конкуренції	58

Стаття 39. Захист прав споживачів	58
Стаття 40. Державний контроль за дотриманням антимонопольно-конкурентного законодавства.	60
Стаття 41. Антимонопольно-конкурентне законодавство	61
Глава 4. Господарська комерційна діяльність (підприємництво).	62
Стаття 42. Підприємництво як вид господарської діяльності	62
Стаття 43. Свобода підприємницької діяльності	63
Стаття 44. Принципи підприємницької діяльності	64
Стаття 45. Організаційні форми підприємництва.	65
Стаття 46. Право найму працівників і соціальні гарантії щодо використання їх праці.	66
Стаття 47. Загальні гарантії прав підприємців.	67
Стаття 48. Державна підтримка підприємництва	69
Стаття 49. Відповідальність суб'єктів підприємництва	70
Стаття 50. Діяльність іноземних підприємців в Україні	70
Стаття 51. Припинення підприємницької діяльності	72
Глава 5. Некомерційна господарська діяльність.	73
Стаття 52. Некомерційне господарювання.	73
Стаття 53. Організаційні форми здійснення некомерційної господарської діяльності.	75
Стаття 54. Регулювання некомерційної господарської діяльності	76
Розділ 2. Суб'єкти господарювання.	76
Глава 6. Загальні положення	76
Стаття 55. Поняття суб'єкта господарювання	76
Стаття 55-1. Фіктивна діяльність суб'єкта господарювання	79
Стаття 56. Утворення суб'єкта господарювання	81
Стаття 57. Установчі документи	82
Стаття 58. Державна реєстрація суб'єкта господарювання	83
Стаття 59. Припинення діяльності суб'єкта господарювання	85
Статтю 60 виключено на підставі закону № 1258-vii від 13.05.2014	86
Статтю 61 виключено на підставі закону № 1258-vii від 13.05.2014	86
Глава 7. Підприємництво.	86
Стаття 62. Підприємство як організаційна форма господарювання	86
Стаття 63. Види та організаційні форми підприємств	87
Стаття 64. Організаційна структура підприємства.	89
Стаття 64-1. Кінцевий бенефіціарний власник (контролер) підприємства.	90
Стаття 65. Управління підприємством	91
Стаття 66. Майно підприємства.	93
Стаття 67. Господарські відносини підприємства з іншими підприємствами, організаціями, громадянами.	94
Стаття 68. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства	96
Стаття 69. Соціальна діяльність підприємства	97
Стаття 70. Об'єднання підприємств	99
Стаття 71. Облік і звітність підприємства	101
Стаття 72. Законодавство про підприємства.	102
Глава 8 державні та комунальні унітарні підприємства.	102
Стаття 73. Поняття державного унітарного підприємства	102
Стаття 73-1. Господарське зобов'язання державного унітарного підприємства, щодо вчинення якого є заінтересованість	105
Стаття 73-2. Значні господарські зобов'язання державного унітарного підприємства	108
Стаття 74. Державне комерційне підприємство.	109
Стаття 75. Особливості господарської діяльності державних комерційних підприємств	110
Стаття 76. Казенне підприємство	113
Стаття 77. Особливості господарської діяльності казенних підприємств	114
Стаття 78. Комунальні унітарні підприємства.	116
Стаття 78-1. Господарське зобов'язання комунального унітарного підприємства, щодо вчинення якого є заінтересованість	119

Глава 9. Господарські товариства.	121
Стаття 79. Поняття господарського товариства.	121
Стаття 80. Види господарських товариств.	123
Статтю 81 виключено на підставі закону № 514-ві (514-17) від 17.09.2008	125
Стаття 82. Установчі документи господарського товариства.	125
Стаття 83. Державна реєстрація господарського товариства	127
Стаття 84. Наслідки укладення угод до реєстрації господарського товариства	129
Стаття 85. Власність господарського товариства	130
Стаття 86. Вклади учасників та засновників господарського товариства	131
Стаття 87. Статутний капітал та фонди господарського товариства.	132
Стаття 88. Права і обов'язки учасників господарського товариства.	133
Стаття 89. Управління господарським товариством	135
Стаття 90. Облік і звітність господарського товариства	136
Стаття 91. Припинення господарського товариства	138
Стаття 92. Законодавство про господарські товариства	139
Стаття 93. Поняття підприємства колективної власності	139
Глава 10. Підприємства колективної власності.	140
Стаття 94. Господарська діяльність кооперативів	140
Стаття 95. Виробничий кооператив	141
Стаття 96. Принципи діяльності виробничого кооперативу.	142
Стаття 97. Загальні умови створення виробничого кооперативу.	143
Стаття 98. Членство у виробничому кооперативі.	144
Стаття 99. Права та обов'язки членів виробничого кооперативу	146
Стаття 100. Майно виробничого кооперативу	146
Стаття 101. Управління виробничим кооперативом	148
Стаття 102. Загальні збори членів виробничого кооперативу	149
Стаття 103. Правління виробничого кооперативу	150
Стаття 104. Виконавчий директор виробничого кооперативу.	151
Стаття 105. Спостережна рада виробничого кооперативу	151
Стаття 106. Ревізійна комісія (ревізор) виробничого кооперативу.	152
Стаття 107. Господарська діяльність виробничого кооперативу	152
Стаття 108. Майнова відповідальність виробничого кооперативу	154
Стаття 109. Припинення виробничого кооперативу	155
Стаття 110. Інші питання діяльності виробничого кооперативу	155
Стаття 111. Споживча кооперація. Підприємства споживчої кооперації	156
Стаття 112. Підприємства об'єднань громадян, релігійних організацій.	157
Глава 11. Приватні підприємства. Інші види підприємств.	158
Стаття 113. Приватні підприємства	158
Стаття 114. Фермерське господарство	159
Стаття 115. Виключена.	160
Стаття 116. Підприємство з іноземними інвестиціями.	160
Стаття 117. Іноземне підприємство.	162
Глава 12. Об'єднання підприємств.	163
Стаття 118. Поняття об'єднання підприємств.	163
Стаття 119. Види об'єднань підприємств	164
Стаття 120. Організаційно-правові форми об'єднань підприємств	165
Стаття 121. Статус підприємства—учасника об'єднання підприємств	166
Стаття 122. Управління об'єднанням підприємств	167
Стаття 123. Майнові відносини в об'єднанні підприємств	168
Стаття 124. Вихід учасника з об'єднання. Припинення об'єднання підприємств	169
Стаття 125. Виключена.	170
Стаття 126. Асоційовані підприємства. Холдингові компанії.	170
Стаття 127. Інші форми об'єднання інтересів підприємств.	171

Глава 13. Громадяни як суб'єкт господарювання. Особливості статусу інших суб'єктів господарювання.	172
Стаття 128. Громадянин у сфері господарювання	172
Стаття 129. Особливості статусу іноземних суб'єктів господарювання	174
Стаття 130. Кредитні спілки у сфері господарювання	175
Стаття 131. Особливості статусу благодійних та інших неприбуткових організацій у сфері господарювання	177
Статтю 132 виключено на підставі закону № 2424-iv від 04.02.2005	179
Розділ 3. Майнова основа господарювання	179
Глава 14. Майно суб'єктів господарювання.	179
Стаття 133. Правовий режим майна суб'єктів господарювання	179
Стаття 134. Право власності — основне речове право у сфері господарювання	180
Стаття 135. Організаційно-установчі повноваження власника	182
Стаття 136. Право господарського відання	183
Стаття 137. Право оперативного управління	184
Стаття 139. Майно у сфері господарювання.	185
Стаття 140. Джерела формування майна суб'єктів господарювання.	187
Стаття 141. Особливості правового режиму державного майна у сфері господарювання.	189
Стаття 142. Прибуток (доход) суб'єкта господарювання	191
Стаття 143. Цінні папери у складі майна суб'єктів господарювання.	193
Стаття 144. Підстави виникнення майнових прав та обов'язків суб'єкта господарювання	194
Стаття 145. Майновий стан та облік майна суб'єкта господарювання.	196
Стаття 146. Приватизація державних та комунальних підприємств	198
Стаття 147. Гарантії та захист майнових прав суб'єктів господарювання.	201
Глава 15. Використання природних ресурсів у сфері господарювання.	202
Стаття 148. Особливості правового режиму використання природних ресурсів у сфері господарювання	202
Стаття 149. Використання природних ресурсів суб'єктами господарювання.	203
Стаття 150. Використання природних ресурсів на праві власності	204
Стаття 151. Використання природних ресурсів на праві користування	205
Стаття 152. Права суб'єктів господарювання щодо використання природних ресурсів.	206
Стаття 153. Обов'язки суб'єктів господарювання щодо використання природних ресурсів	207
Глава 16. Використання в господарській діяльності прав інтелектуальної власності.	208
Стаття 154. Регулювання відносин щодо використання у господарській діяльності прав інтелектуальної власності.	208
Стаття 155. Об'єкти прав інтелектуальної власності	209
Стаття 156. Правомочності щодо використання винаходу, корисної моделі та промислового зразка.	210
Стаття 157. Правомочності щодо використання торговельної марки.	210
Стаття 158. Правомочності щодо використання торговельної марки, право на яку належить кільком особам.	211
Стаття 159. Правомочності суб'єктів господарювання щодо комерційного найменування.	212
Стаття 160. Правомочності щодо використання географічного зазначення.	212
Стаття 161. Використання назви країни походження товару.	213
Стаття 162. Правомочності суб'єктів господарювання щодо комерційної таємниці.	213
Глава 17. Цінні папери в господарській діяльності.	214
Стаття 163. Цінні папери та їх види	214
Стаття 164. Умови і порядок випуску цінних паперів суб'єктами господарювання	216
Стаття 165. Придбання цінних паперів суб'єктами господарювання	217
Стаття 166. Державне регулювання ринку цінних паперів	218
Глава 18. корпоративні права.	218
Стаття 167. Зміст корпоративних прав та корпоративних відносин	218
Статтю 168 виключено на підставі закону № 4498-vi (4498-17) від 13.03.2012	219
Статтю 169 виключено на підставі закону № 4498-vi (4498-17) від 13.03.2012	219

Статтю 170 виключено на підставі закону № 4498-vi (4498-17) від 13.03.2012	219
Статтю 171 виключено на підставі закону № 4498-vi (4498-17) від 13.03.2012	219
Стаття 172. Законодавство про корпоративні права держави	219
Розділ 4. Господарські зобов'язання.	219
Глава 19. Загальні положення про господарські зобов'язання.	219
Стаття 173. Господарське зобов'язання	219
Стаття 174. Підстави виникнення господарських зобов'язань.	221
Стаття 175. Майново-господарські зобов'язання	221
Стаття 176. Організаційно-господарські зобов'язання	222
Стаття 177. Соціально-комунальні зобов'язання суб'єктів господарювання	223
Стаття 178. Публічні зобов'язання суб'єктів господарювання	224
Глава 20. Господарські договори.	225
Стаття 179. Загальні умови укладання договорів, що породжують господарські зобов'язання	225
Стаття 180. Істотні умови господарського договору	226
Стаття 181. Загальний порядок укладання господарських договорів	228
Стаття 182. Особливості укладання попередніх договорів	229
Стаття 183. Особливості укладання господарських договорів за державним замовленням.	229
Стаття 184. Особливості укладання господарських договорів на основі вільного волевиявлення сторін, примірних і типових договорів	230
Стаття 185. Особливості укладання господарських договорів на біржах, ярмарках та публічних торгах	231
Стаття 186. Укладання організаційно-господарських договорів	232
Стаття 187. Укладання господарських договорів за рішенням суду	232
Стаття 188. Порядок зміни та розірвання господарських договорів	233
Глава 21. Ціни і ціноутворення у сфері господарювання.	234
Стаття 189. Ціна у господарських зобов'язаннях	234
Стаття 190. Вільні ціни	235
Стаття 191. Державні та комунальні ціни	236
Стаття 192. Законодавство про ціни і ціноутворення	236
Глава 22. Виконання господарських зобов'язань припинення зобов'язань.	237
Стаття 193. Загальні умови виконання господарських зобов'язань	237
Стаття 194. Виконання господарського зобов'язання третьою особою	238
Стаття 195. Передача (делегування) прав у господарських зобов'язаннях	239
Стаття 196. Виконання господарських зобов'язань, у яких беруть участь кілька управнених або кілька зобов'язаних суб'єктів	239
Стаття 197. Місце виконання господарського зобов'язання.	240
Стаття 198. Виконання грошових зобов'язань	241
Стаття 199. Забезпечення виконання господарських зобов'язань	242
Стаття 200. Банківська гарантія забезпечення виконання господарських зобов'язань	242
Стаття 201. Загальногосподарські (публічні) гарантії виконання зобов'язань	243
Стаття 202. Загальні умови припинення господарських зобов'язань	244
Стаття 203. Припинення господарського зобов'язання виконанням або зарахуванням.	244
Стаття 204. Припинення господарського зобов'язання за згодою сторін чи у разі поєднання його сторін в одній особі	246
Стаття 205. Припинення господарського зобов'язання у разі неможливості виконання	246
Стаття 206. Розірвання господарського зобов'язання	247
Стаття 207. Недійсність господарського зобов'язання.	248
Стаття 208. Наслідки визнання господарського зобов'язання недійсним	249
Глава 23. Визнання суб'єкта підприємництва банкрутом.	249
Стаття 209. Неспроможність суб'єкта підприємництва	249
Стаття 210. Кредитори неплатоспроможних боржників	250
Стаття 211. Заходи щодо запобігання банкрутству суб'єктів підприємництва	250
Стаття 212. Процедури, що застосовуються до неплатоспроможного боржника	251
Стаття 213. Майнові активи неплатоспроможного боржника.	253

Стаття 214. Державна політика з питань банкрутства	255
Стаття 215. Відповідальність за порушення законодавства про банкрутство.	256
Розділ 5. Відповідальність за правопорушення у сфері господарювання.	257
Глава 24. Загальні засади відповідальності учасників господарських відносин.	257
Стаття 216. Господарсько-правова відповідальність учасників господарських відносин	257
Стаття 217. Господарські санкції як правовий засіб відповідальності у сфері господарювання	259
Стаття 218. Підстави господарсько-правової відповідальності	260
Стаття 219. Межі господарсько-правової відповідальності. Зменшення розміру та звільнення від відповідальності	261
Стаття 220. Прострочення боржника.	262
Стаття 221. Прострочення кредитора.	263
Стаття 222. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності	264
Стаття 223. Строки реалізації господарсько-правової відповідальності.	266
Глава 25. Відшкодування збитків у сфері господарювання.	267
Стаття 224. Відшкодування збитків	267
Стаття 225. Склад та розмір відшкодування збитків	268
Стаття 226. Умови і порядок відшкодування збитків.	270
Стаття 227. Солідарне відшкодування збитків	272
Стаття 228. Регресні вимоги щодо відшкодування збитків	272
Стаття 229. Відшкодування збитків у разі порушення грошових зобов'язань	273
Глава 26. Штрафні та оперативно-господарські санкції	274
Стаття 230. Штрафні санкції	274
Стаття 231. Розмір штрафних санкцій	275
Стаття 232. Порядок застосування штрафних санкцій	277
Стаття 233. Зменшення розміру штрафних санкцій	278
Стаття 234. Обов'язок боржника, який сплатив штрафні санкції, виконати зобов'язання в натурі	279
Стаття 235. Оперативно-господарські санкції.	279
Стаття 236. Види оперативно-господарських санкцій	280
Стаття 237. Підстави та порядок застосування оперативно-господарських санкцій	282
Глава 27. Адміністративно-господарські санкції	283
Стаття 238. Застосування адміністративно-господарських санкцій до суб'єктів господарювання	283
Стаття 239. Види адміністративно-господарських санкцій	284
Стаття 240. Безоплатне вилучення прибутку (доходу)	285
Стаття 241. Штраф як адміністративно-господарська санкція	286
Статтю 242 виключено на підставі закону № 2756-vi (2756-17) від 02.12.2010	287
Статтю 243 виключено на підставі закону № 3541-iv (3541-15) від 15.03.2006	287
Стаття 244. Застосування антидемпінгових заходів	287
Стаття 245. Припинення експортно-імпорتنих операцій. Застосування індивідуального режиму ліцензування	288
Стаття 246. Обмеження та зупинення діяльності суб'єкта господарювання	289
Стаття 247. Ліквідація суб'єкта господарювання, діяльність якого суперечить закону та його установчим документам	290
Стаття 248. Державна реєстрація ліквідації суб'єкта господарювання	291
Стаття 249. Гарантії прав суб'єктів господарювання у разі неправомірного застосування до них адміністративно-господарських санкцій	291
Стаття 250. Строки застосування адміністративно-господарських санкцій.	293
Глава 28 відповідальність суб'єктів господарювання за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства	294
Стаття 251. Накладання штрафів за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства	294
Стаття 252. Адміністративна відповідальність громадян-підприємців та посадових осіб.	295
Стаття 253. Вилучення незаконно одержаного прибутку (доходу).	296
Стаття 254. Вилучення товарів з неправомірно використаним позначенням та копій виробів іншого суб'єкта господарювання.	297

Стаття 255. Відшкодування збитків	297
Стаття 256. Спростування неправдивих, неточних або неповних відомостей	297
Стаття 257. Процесуальні засади розгляду антимонопольним комітетом України та його територіальними відділеннями справ про недобросовісну конкуренцію	298
Розділ 6. Особливості правового регулювання в окремих галузях господарювання.	298
Глава 29. Галузі та види господарської діяльності.	298
Стаття 258. Загальні умови, що визначають особливості регулювання господарських відносин.	298
Стаття 259. Види господарської діяльності та їх класифікація	299
Стаття 260. Галузі народного господарства та їх класифікація	301
Стаття 261. Галузі сфери матеріального виробництва	301
Стаття 262. Продукція виробничо-технічного призначення і виробу народного споживання	302
Стаття 263. Господарсько-торговельна діяльність	303
Глава 30. Особливості правового регулювання господарсько-торговельної діяльності.	303
§ 1. Поставка.	303
Стаття 264. Матеріально-технічне постачання та збут	303
Стаття 265. Договір поставки	304
Стаття 266. Предмет, кількість і асортимент поставки.	306
Стаття 267. Строки і порядок поставки	307
Стаття 268. Якість товарів, що поставляються	308
Стаття 269. Гарантії якості товарів. Претензії у зв'язку з недоліками поставлених товарів	311
Стаття 270. Комплектність товарів, що поставляються	313
Стаття 271. Положення про поставки і особливі умови поставок	314
§ 2. Контрація сільськогосподарської продукції.	315
Стаття 272. Договір контракції сільськогосподарської продукції	315
Стаття 273. Особливості виконання договорів контракції	315
Стаття 274. Відповідальність за договором контракції	316
§ 3. Енергопостачання.	317
Стаття 275. Договір енергопостачання.	317
Стаття 276. Кількість і якість енергії. Строки, ціни та порядок розрахунків за договором енергопостачання.	318
Стаття 277. Правила користування енергією	319
§ 4. Біржова торгівля.	320
Стаття 278. Торговельно-біржова діяльність	320
Стаття 279. Товарна біржа.	321
Стаття 280. Права та обов'язки товарної біржі	322
Стаття 281. Правила біржової торгівлі. Біржові торги	322
Стаття 282. Припинення товарної біржі	323
§ 5. Оренда майна та лізинг.	324
Стаття 283. Оренда майна у сфері господарювання	324
Стаття 284. Умови договору оренди	326
Стаття 285. Основні права та обов'язки орендаря	327
Стаття 286. Орендна плата	329
Стаття 287. Оренда державного та комунального майна	331
Стаття 288. Суборенда державного та комунального майна	335
Стаття 289. Викуп (приватизація) об'єкта оренди	335
Статтю 290 виключено на підставі закону № 1509-vi (1509-17) від 11.06.2009	335
Стаття 291. Припинення договору оренди.	335
Стаття 292. Лізинг у сфері господарювання.	336
§ 6. Інші види господарсько-торгівельної діяльності.	340
Стаття 293. Міна (бартер) у сфері господарювання	340
Стаття 294. Зберігання у товарному складі	342
Глава 31 комерційне посередництво (агентські відносини) у сфері господарювання	345
Стаття 295. Агентська діяльність	345
Стаття 296. Підстави виникнення агентських відносин	346

Стаття 297. Предмет агентського договору	347
Стаття 298. Схвалення угоди, укладеної комерційним агентом без повноваження на її укладення або з перевищенням повноважень	348
Стаття 299. Немонопольні і монопольні агентські відносини	349
Стаття 300. Передача прав комерційного агента	349
Стаття 301. Взаєморозрахунки в агентських відносинах	349
Стаття 302. Обов'язки щодо нерозголошення конфіденційної інформації в агентських відносинах	350
Стаття 303. Відповідальність за порушення агентського договору	351
Стаття 304. Припинення агентського договору	352
Стаття 305. Законодавство про комерційне посередництво у сфері господарювання	352
Глава 32. Правове регулювання перевезення вантажів	353
Стаття 306. Перевезення вантажів як вид господарської діяльності	353
Стаття 307. Договір перевезення вантажу	356
Стаття 308. Приймання вантажу до перевезення	357
Стаття 309. Зміна умов перевезення	361
Стаття 310. Одержання вантажу в пункті призначення	362
Стаття 311. Плата за перевезення вантажів	363
Стаття 312. Договір перевезення вантажу в прямому змішаному сполученні	365
Стаття 313. Відповідальність перевізника за прострочення доставки вантажу	374
Стаття 314. Відповідальність перевізника за втрату, нестачу, пошкодження вантажу	375
Стаття 315. Порядок вирішення спорів щодо перевезень	376
Стаття 316. Договір транспортного експедирування	380
Глава 33. Капітальне будівництво	381
Стаття 317. Підрядні відносини у капітальному будівництві	381
Стаття 318. Договір підяду на капітальне будівництво	382
Стаття 319. Генеральний підрядник і субпідрядник	384
Стаття 320. Права замовника	385
Стаття 321. Розрахунки за договором підяду на капітальне будівництво	386
Стаття 322. Відповідальність за порушення договору підяду на капітальне будівництво	387
Стаття 323. Умови укладання та виконання договорів підяду в капітальному будівництві	389
Стаття 324. Договір підяду на проведення проектних і досліджувальних робіт	390
Глава 34. Правове регулювання інноваційної діяльності	390
Стаття 325. Інноваційна діяльність	390
Стаття 326. Інвестування інноваційної діяльності	391
Стаття 327. Види інноваційної діяльності	392
Стаття 328. Державне регулювання інноваційної діяльності	392
Стаття 329. Державні гарантії інноваційної діяльності	393
Стаття 330. Державна експертиза інноваційних проектів	394
Стаття 331. Договір на створення і передачу науково-технічної продукції	395
Стаття 332. Законодавство про інноваційну діяльність	397
Глава 35. Особливості правового регулювання фінансової діяльності	397
§ 1. Фінанси і банківська діяльність	397
Стаття 333. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання	397
Стаття 334. Правовий статус банків	398
Стаття 335. Національний банк України. Рада національного банку України	398
Стаття 336. Організаційно-правові форми банків	400
Стаття 337. Державні банки	401
Стаття 338. Кооперативні банки	402
Стаття 339. Банківські операції	403
Стаття 340. Депозитні операції банків	404
Стаття 341. Розрахункові операції банків	404
Стаття 342. Банківські рахунки	407
Стаття 343. Відповідальність за порушення строків розрахунків	409
Стаття 344. Міжнародні розрахункові операції	410
Стаття 345. Кредитні операції банків	411

Стаття 346. Кредитування суб'єктів господарювання	412
Стаття 347. Форми та види банківського кредиту	413
Стаття 348. Контроль банку за використанням кредиту	413
Стаття 349. Кредитні ресурси	414
Стаття 350. Факторингові послуги банків	414
Стаття 351. Лізингові операції банків	415
§ 2. Страхування	417
Стаття 352. Страхування у сфері господарювання	417
Стаття 353. Суб'єкти страхової діяльності у сфері господарювання	419
Стаття 354. Договір страхування	420
Стаття 355. Законодавство про страхування у сфері господарювання.	422
§ 3. Посередництво у здійсненні операцій з цінними паперами. Фондова біржа.	422
Стаття 356. Посередництво, пов'язане з випуском та обігом цінних паперів.	422
Стаття 357. Ліцензування посередницької діяльності у сфері випуску та обігу цінних паперів	424
Стаття 358. Умови, за яких не допускається здійснення посередницької діяльності у сфері випуску та обігу цінних паперів	424
Стаття 359. Укладання угод щодо цінних паперів	425
Стаття 360. Фондова біржа	425
Стаття 361. Особливі умови припинення фондової біржі	426
§ 4. Аудит	426
Стаття 362. Аудиторська діяльність	426
Стаття 363. Аудит та державний фінансовий аудит	427
Стаття 364. Аудитор і аудиторська організація	429
Стаття 365. Аудиторська палата України	430
Глава 36. Використання у підприємницькій діяльності прав інших суб'єктів господарювання (комерційна концесія)	430
Стаття 366. Договір комерційної концесії	430
Стаття 367. Форма договору комерційної концесії	432
Стаття 368. Комерційна субконцесія	432
Стаття 369. Винагорода за договором комерційної концесії	433
Стаття 370. Обов'язки правоволодільця	433
Стаття 371. Обов'язки користувача	434
Стаття 372. Обмеження прав сторін за договором комерційної концесії	434
Стаття 373. Відповідальність правоволодільця за вимогами, що заявляються до користувача.	435
Стаття 374. Зміна та розірвання договору комерційної концесії	436
Стаття 375. Наслідки зміни торговельної марки чи іншого позначення правоволодільця	436
Стаття 376. Правове регулювання комерційної концесії.	436
Розділ 7. Зовнішньоекономічна діяльність.	439
Глава 37. Загальні положення.	439
Стаття 377. Поняття зовнішньоекономічної діяльності	439
Стаття 378. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності	440
Стаття 379. Види зовнішньоекономічної діяльності та зовнішньоекономічні операції	441
Стаття 380. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	442
Стаття 381. Ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій.	444
Стаття 382. Зовнішньоекономічні договори (контракти)	446
Стаття 383. Державна реєстрація зовнішньоекономічних договорів (контрактів)	447
Стаття 384. Митне регулювання при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності	448
Стаття 385. Принципи оподаткування при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.	448
Стаття 386. Валютні рахунки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності	450
Стаття 387. Валютна виручка від зовнішньоекономічної діяльності	451
Стаття 388. Одержання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності кредитів в іноземних фінансових установах	451
Стаття 389. Захист державою прав та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності	452

Глава 38. Іноземні інвестиції	454
Стаття 390. Іноземні інвестори	454
Стаття 391. Види іноземних інвестицій	455
Стаття 392. Форми здійснення іноземних інвестицій.	457
Стаття 393. Оцінка іноземних інвестицій	459
Стаття 394. Правовий режим іноземних інвестицій	459
Стаття 395 виключена згідно із законом від 31 травня 2016 року № 1390-viii	460
Стаття 396. Діяльність суб'єктів господарювання з іноземними інвестиціями в Україні	460
Стаття 397. Гарантії здійснення іноземних інвестицій	461
Стаття 398. Гарантії переказу та використання доходів від іноземних інвестицій	463
Стаття 399. Гарантії іноземним інвесторам у разі припинення інвестиційної діяльності	464
Стаття 400. Законодавство про іноземні інвестиції	465
Розділ 8. Спеціальні режими господарювання	465
Глава 39. Спеціальні (вільні) економічні зони	465
Стаття 401. Визначення спеціальної (вільної) економічної зони	465
Стаття 402. Територія і статус спеціальної (вільної) економічної зони	466
Стаття 403. Типи спеціальних (вільних) економічних зон	467
Стаття 404. Державні гарантії інвестицій у спеціальній (вільній) економічній зоні	468
Стаття 405. Законодавство, що діє на території спеціальної (вільної) економічної зони	469
Глава 40. Концесії.	469
Стаття 406. Концесійна діяльність в Україні	469
Стаття 407. Засади концесійної діяльності.	470
Стаття 408. Концесійний договір	471
Стаття 409. Припинення діяльності підприємства, майно якого передається в концесію	472
Стаття 410. Законодавство про концесії	473
Глава 41 інші види спеціальних режимів господарської діяльності	474
Стаття 411. Виключна (морська) економічна зона України	474
Стаття 412. Особливості здійснення господарської діяльності на державному кордоні України	475
Стаття 413. Особливості здійснення господарської діяльності в санітарно-захисних та інших охоронних зонах, на територіях і об'єктах, що особливо охороняються	477
Стаття 414. Спеціальний режим господарювання в окремих галузях економіки.	479
Стаття 415. Особливості здійснення господарської діяльності на території пріоритетного розвитку	480
Стаття 416. Порядок здійснення господарської діяльності в умовах надзвичайного стану, надзвичайної екологічної ситуації	481
Стаття 417. Порядок здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану	483
Стаття 418. Гарантії прав учасників господарських відносин в умовах спеціального режиму господарювання.	484
Розділ 9 Прикінцеві положення	485

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ
КОМЕНТАР
**ГОСПОДАРСЬКОГО
КОДЕКСУ УКРАЇНИ**

*За загальною редакцією
доктора юридичних наук, професора
Грудницької Світлани Миколаївни*

СТАНОМ НА 5 ВЕРЕСНЯ 2017 РОКУ

Підписано до друку 10.08.2017. Формат 60x84 1/8.
Друк лазерний. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 55,8.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2458 від 30.03.2006 р.

[Перейти на сайт →](#)